

CHỦ ĐỀ 2: NGÔI NHÀ YÊU THƯƠNG (4 tiết)

BÀI 3: TẠO HÌNH NGÔI NHÀ (2 tiết)

I MỤC TIÊU

1. Kiến thức

- Giới thiệu về đẹp tạo hình của ngôi nhà;
- Giới thiệu họa sĩ Bùi Xuân Phái với những tác phẩm về đề tài “Phố”;
- Cách tạo hình ngôi nhà qua một số SPMT, trong đó có cách thể hiện in độ bản;
- Tìm hiểu một số TPMT khai thác hình ảnh ngôi nhà trong xây dựng bố cục,...

2. Năng lực

- Nhận biết hình dáng, đặc điểm của ngôi nhà và có ý tưởng, lựa chọn chất liệu để thể hiện;
- Biết và sử dụng được các yếu tố tạo hình như: nét, hình khối, màu sắc để thể hiện SPMT về ngôi nhà;
- Biết phân tích một số nguyên lí tạo hình được sử dụng trong bài thực hành của bạn, qua đó cảm thụ được về đẹp trong tạo dáng SPMT ngôi nhà ở dạng 2D và 3D.

3. Phẩm chất

- Có ý thức quan sát, khai thác hình ảnh ngôi nhà thân quen ở địa phương trong thực hành, sáng tạo SPMT;
- Bảo vệ môi trường sống và ý thức về giữ gìn cảnh quan nơi mình ở.

II THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

- Một số ảnh chụp ngôi nhà tiêu biểu cho kiến trúc vùng, miền tại địa phương và ngôi nhà tiêu biểu cho các vùng, miền khác;
- TPMT về ngôi nhà có nội dung liên quan đến chủ đề. (Có thể sử dụng hình ảnh trong SGK, hoặc sưu tầm tranh, ảnh, video về ngôi nhà).

III TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

1. Hoạt động 1: Quan sát

a. Mục tiêu

- Quan sát các hình ảnh minh họa để thấy được sự phong phú của tạo hình ngôi nhà.
- Tìm hiểu về họa sĩ Bùi Xuân Phái và những tác phẩm hội họa thể hiện về đề tài “Phố” của ông.

b. Nội dung

– HS quan sát các hình ảnh minh hoạ về ngôi nhà trong SGK *Mĩ thuật 6*, trang 12 (hoặc SPMT do GV chuẩn bị) để khai thác và hình thành ý tưởng thể hiện SPMT có tạo hình ngôi nhà.

– Tìm hiểu về ngôi nhà được thể hiện trong TPMT của hoạ sĩ Bùi Xuân Phái.

– GV đặt câu hỏi định hướng, hướng dẫn HS quan sát, trả lời câu hỏi tìm hiểu tạo hình nhà phố cổ qua tranh “Phố” của hoạ sĩ Bùi Xuân Phái trong SGK *Mĩ thuật 6*, trang 13.

c. Sản phẩm

– Nhận thức được sự phong phú trong tạo hình và cách thể hiện về ngôi nhà.

– Hình thành ý tưởng thể hiện SPMT có tạo hình ngôi nhà.

d. Tổ chức thực hiện

– GV yêu cầu HS (nhóm/ cá nhân) quan sát các hình ảnh trong SGK *Mĩ thuật 6*, trang 12, hoặc ảnh đã sưu tầm, gợi ý HS tìm hiểu về sự giống và khác nhau trong các bộ phận cấu thành ngôi nhà ở các vùng, miền.

– GV cho HS trả lời câu hỏi trong SGK *Mĩ thuật 6*, trang 12, theo gợi ý:

+ *Hình dáng ngôi nhà có những đặc điểm gì?*

• Các ngôi nhà đều có kết cấu bao gồm: mái, tường, cửa sổ, cửa ra vào.

• Về hình dáng: nhà sàn, nhà rông được xây dựng trên các cây cột cao; nhà rường và nhà cổ xây dựng trên mặt đất và có hình dáng thấp.

• Tỷ lệ mái nhà cũng cao thấp khác nhau để phù hợp với dáng chung của ngôi nhà.

+ *Quang cảnh xung quanh ngôi nhà như thế nào?*

Ngôi nhà gắn bó, hài hoà với cảnh quan xung quanh như cây cối, hồ nước, sân, vườn,... tạo nên không gian cho con người sống khoẻ mạnh.

– GV cho HS trả lời các câu hỏi trong SGK, có thể gợi mở để HS nắm bắt được nội dung câu hỏi liên quan đến đặc trưng vùng miền:

+ *Loại cây nào thường gắn với nhà ở vùng miền nào?*

+ *Tìm sự khác nhau về hình dáng, kết cấu, chất liệu tạo dựng ngôi nhà ở mỗi vùng, miền.*

– GV tiếp tục triển khai hoạt động quan sát và tìm hiểu nội dung về “ngôi nhà” trong tranh: nhà trong phố qua loạt tranh “Phố” của hoạ sĩ Bùi Xuân Phái và gợi ý cho HS trả lời câu hỏi về tác giả Bùi Xuân Phái và tác phẩm (câu hỏi trong SGK *Mĩ thuật 6*, trang 13).

+ *Trong tranh “Phố” của hoạ sĩ Bùi Xuân Phái có những hình ảnh nào? Những hình ảnh đó được thể hiện như thế nào? (Hình ảnh những ngôi nhà, con đường, góc phố, bầu trời, cột điện, con người được thể hiện bằng nét viền thẳng, đậm và mảng màu khoẻ, dứt khoát).*

+ *Gam màu chủ đạo trong tranh sơn dầu của Bùi Xuân Phái là gì? (Gam màu đỏ nhiều sắc thái diễn tả vẻ thâm nghiêm của những ngôi nhà cổ Hà Nội).*

Lưu ý: GV cần gợi mở cho HS biết thêm một số nét khái quát về cuộc đời và sự nghiệp của hoạ sĩ Bùi Xuân Phái, nhấn mạnh thể loại tranh vẽ về phố cổ làm nên nét đặc trưng

của ông; Động viên HS sử dụng thuật ngữ chuyên ngành để mô tả vẻ đẹp trong tranh sơn dầu của họa sĩ Bùi Xuân Phái; Có thể tổ chức thực hiện theo cá nhân hoặc nhóm tùy điều kiện thực tế.

2. Hoạt động 2: Thể hiện

a. Mục tiêu

- Tìm hiểu cách thể hiện ngôi nhà qua SPMT tranh in độc bản.
- Biết cách thể hiện một SPMT có tạo hình ngôi nhà.

b. Nội dung

- HS quan sát, tìm hiểu các bước thực hiện SPMT tranh in độc bản trong SGK *Mĩ thuật 6*, trang 14.
- HS thực hiện SPMT có tạo hình ngôi nhà theo hình thức tranh vẽ hoặc tranh in.

c. Sản phẩm

SPMT có tạo hình ngôi nhà theo hình thức tranh vẽ hoặc tranh in.

d. Tổ chức thực hiện

- GV yêu cầu HS mở SGK *Mĩ thuật 6*, trang 14, cho HS quan sát và đặt câu hỏi về các chất liệu sử dụng, về các bước thực hiện một SPMT tranh in. GV giúp HS phát hiện ván in cần lựa chọn chất liệu không thấm nước và dễ tìm như: mica, kính hoặc giấy bóng kính,...
- GV tổ chức cho HS thực hành sản phẩm tranh vẽ hoặc tranh in theo hình thức cá nhân, chất liệu tự chọn đã chuẩn bị.
- GV lựa chọn trưng bày sản phẩm lên bảng (theo nhóm hoặc sản phẩm cá nhân), và đặt câu hỏi để HS chia sẻ, thảo luận về việc sử dụng các yếu tố tạo hình đã được học: hình, nét, màu,...

Lưu ý:

- GV tổ chức cho HS thực hành phù hợp với điều kiện học tập và sự chuẩn bị của HS, có thể theo hình thức cá nhân hoặc nhóm đôi nếu muốn tạo SPMT tranh in.
- Tùy vào trình độ và khả năng của HS, GV có thể gợi ý hoặc thị phạm đối với những HS thực hiện sản phẩm ở các chất liệu khó như: tranh in, tranh xé dán,... để tạo hứng thú, hấp dẫn HS.

3. Hoạt động 3: Thảo luận

a. Mục tiêu

- Biết cách nhận xét, đánh giá được sản phẩm của cá nhân và các bạn.
- Trình bày những cảm nhận đó trước nhóm.

b. Nội dung

- GV hướng dẫn HS quan sát SPMT của nhóm.

– HS thảo luận theo các câu hỏi gợi ý trong SGK *Mĩ thuật 6*, trang 16.

c. Sản phẩm

Cảm nhận, phân tích được SPMT của cá nhân và các bạn.

d. Tổ chức thực hiện

– GV lựa chọn SPMT của HS đã thực hiện từ tiết trước để trưng bày theo hình thức nhóm chất liệu hoặc nhóm HS.

– GV yêu cầu HS mở SGK *Mĩ thuật 6*, trang 16, và trả lời các câu hỏi:

+ *Những hình ảnh, màu sắc nào được sử dụng để thể hiện bài thực hành?*

+ *Bạn thích bài thực hành nào nhất? Vì sao?*

– GV giải thích câu hỏi rõ hơn và gợi mở, giúp HS nhận biết những biểu hiện của nguyên lí tương phản trong kĩ thuật thể hiện ở các đặc điểm cụ thể trong phần *Em có biết*. Qua đó, GV chốt kiến thức mới đã học.

4. Hoạt động 4: Vận dụng

a. Mục tiêu

Biết cách sử dụng kĩ năng, kiến thức trong chủ đề để mô tả tạo hình ngôi nhà trong những bức tranh của họa sĩ Vincent Willem Van Gogh.

b. Nội dung

– GV hướng dẫn HS quan sát tác phẩm hội họa của họa sĩ Vincent Willem Van Gogh.

– HS thảo luận và trả lời theo gợi ý trong SGK *Mĩ thuật 6*, trang 17.

c. Sản phẩm

Cảm nhận, phân tích được vẻ đẹp ngôi nhà trong TPMT của họa sĩ Vincent Willem Van Gogh.

d. Tổ chức thực hiện

– GV yêu cầu HS mở SGK *Mĩ thuật 6*, trang 17, xem hai tranh: *Auvers-sur-Oise street* (Con đường ở vùng Auvers-sur-Oise); và *Thatched cottages at Cordeville, Auvers-sur-Oise* (Nhà tranh ở làng Cordeville, vùng Auvers-sur-Oise) hoặc tranh, ảnh, clip đã sưu tầm (nếu có) và nêu các gợi ý để HS nhận biết về cách sử dụng nét, hình, màu sắc, màu đậm, màu nhạt và nguyên lí tương phản trong tranh của họa sĩ Vincent Willem Van Gogh.

– GV hướng dẫn HS phân tích nguyên lí tương phản trong hai bức tranh của họa sĩ Van Gogh.

+ Tương phản về đường nét: Trong cả hai bức tranh, họa sĩ Van Gogh đều sử dụng tương phản về đường nét: đường cong, cuộn xoáy diễn tả mây, bầu trời, con đường tương phản với những nét thẳng, khoẻ thể hiện ngôi nhà.

+ Tương phản về màu sắc trong tranh *Con đường ở vùng Auvers-sur-Oise*: Hoạ sĩ đã sử dụng cặp màu tương phản đỏ – xanh lá cây trên những mái nhà; màu xanh trời tương phản với màu vàng rực của con đường.

+ Tương phản về đậm nhạt trong bức tranh *Nhà tranh ở làng Cordeville, vùng Auvers-sur-Oise*: Những mảng đậm nhạt mạnh, tương phản trên bầu trời, giữa cây và nhà, giữa nhà và con đường.

- GV cho HS tìm hiểu thêm phong cách của hoạ sĩ Vincent Willem Van Gogh trong phần *Em có biết*.

Lưu ý:

- GV có thể chủ động phân bổ thời gian tổ chức các hoạt động cho phù hợp điều kiện địa phương (đối với trường bố trí dạy tiết đôi hoặc tiết đơn).

- Tùy theo điều kiện thực tế và tùy năng khiếu của mỗi HS, GV có thể gợi ý cho HS thực hiện thêm hoạt động luyện tập bằng cách mô phỏng cách vẽ của hoạ sĩ Vincent Willem Van Gogh để vẽ một ngôi nhà yêu thích.

